

Crna Gora
SKUPŠTINA CRNE GORE
-Odbor za ekonomiju, finansije i budžet-
Br.00-72/14-12/
EPA 477 XXV
Podgorica, 10. jun 2014. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, sa 58. sjednice održane 4. juna 2014. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O RADU CENTRALNE BANKE ZA 2013. GODINU

Odbor se kroz uvodno obrazloženje viceguvernera Centralne banke Crne Gore, Nikole Fabrisa, upoznao sa makroekonomskim ambijentom i stanjem crnogorske privrede, ostvarivanjem politike Centralne banke Crne Gore u 2013. godini, makroekonomskim prognozama za 2014. godinu, kao i politikom ove institucije u tekućoj godini. Odbor je konstatovao da je ocjena ove institucije da su ekonomski oporavak, očuvana finansijska stabilnost i implementacija sveobuhvatnih mjera fiskalne konsolidacije obilježile prethodnu godinu, te da je bankarski sektor stabilan, likvidan i solventan uz i dalje visoko učešće nekvalitetnih kredita i, posljedično, neadekvatan nivo kreditne aktivnosti kojim bi se značajnije podstakao razvoj privrede i nova zaposlenost.

Odbor je konstatovao da je tokom 2013. godine ostvaren pozitivan ekonomski rast, koji je prema preliminarnim podacima Monstata, iznosio 3,5%. Odbor je konstatovao i da je prosječna godišnja stopa inflacije iznosila 2,2%, te da je značajno niža inflacija, u odnosu na 2014. godinu, rezultat visoke statističke baze iz prethodne godine, smanjene kupovne moći, odsustva rasta eksternih cijena, kao i pada pojedinih grupa proizvoda.

Ocijenjeno je da je najveću „ranjivost“ crnogorske ekonomije predstavljala nelikvidnost realnog sektora, evidentirana u povećanju broja pravnih lica i preduzetnika u blokadi, kao iznosa duga po osnovu kojeg je izvršena blokada, kao i da je prisutna pozitivna tendencija u kretanju nelikvidnih kredita, koja je najvećim dijelom rezultat prodaje dijela portfolija banaka. U cilju ublažavanja navedenog problema pripremljen je Nacrt zakona o dobrovoljnom finansijskom restrukturiranju. Kreditna aktivnost nije zadovoljavajuća, ali je zabilježen rast novoodobrenih kredita od 14,9%.

Odbor je, dalje, konstatovao da je stanje u bankarskom sektoru bilo stabilno. Ukupan kapital banaka na kraju 2013. godine iznosio je 397,8 mil € i bilježi rast u odnosu na 2012. godinu za 37,8%. Likvidnost bankarskog sektora u 2013. godini bila je na zadovoljavajućem nivou, ukupni krediti i potraživanja od banaka i klijenata, umanjeni za ispravke vrijednost, na kraju godine iznosili su 2.241,3 mil €. Ukupni depoziti banaka i klijenata iznosili su 2.118,2 mil € i u odnosu na 2012. godinu uvećani su za 6,94 %.

U 2013. godini sprovedene su mjere fiskalnog prilagođavanja koje su rezultirale značajnim smanjenjem budžetskog deficita sa 6,8% BDP-a, koliko je iznosio na kraju 2012. godine, na 3,8%BDP-a na kraju 2013. godine. Međutim, kako je bilo neophodno obezbijediti nedostajuća budžetska sredstva iz eksternih izvora usljed neočekivane realizacije izdatih državnih garancija, došlo je do rasta javnog duga za 13,8% u odnosu na prethodnu godinu. Javni dug je iznosio 58% procijenjenog BDP-a za 2013. godinu.

Prosječan broj zaposlenih bio je viši za 3% u odnosu na prosječan broj zaposlenih 2012. godine, uz najveći rast zaposlenosti u sektorima administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti. Stopa nezaposlenosti u decembru 2013. godine iznosila je 14,88%. Odbor je konstatovao pad priliva stranih direktnih investicija od 29,8 % u odnosu na prethodnu godinu.

U odnosu na finansijsko poslovanje CBCG, u prethodnoj godini ostvarena je neto dobit u iznosu od 0,48 mil €.

Centralna banka Crne Gore tokom prethodne godine nastavila je aktivno učešće u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Na sjednici je bilo mišljenja da je prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa banaka na ukupno odobrene kredite koja je na kraju 2013. godine iznosila 9,36%, neprihvatljivo visoka i s tim u vezi, postavljeno pitanje koliko na visinu kamatne stope, koja ima slabu tendenciju pada, utiče podatak o 448,7 mil € nekvalitetnih kredita. Ocijenjeno je takođe, da je prosječno ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite mikrofinansijskih institucija u iznosu od 26,38% previsoka.

U odnosu na pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka prema bankama, zbog postupanja suprotno odredbama člana 58 Zakona o bankama, kojim su propisani ukupni limiti izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica i člana 103 Zakona, kojim se propisuje obaveza izvještavanja prema CBCG, članove Odbora interesovala je „sudbina“ navedenih postupaka. Poslanike je, takođe, interesovalo da li ima posljedica u poslovanju Atlas banke ad Podgorica, s obzirom da je Centralna banka Rusije oduzela licencu za obavljanje bankarskih transakcija Atlas banci u Moskvi i da li su ispunjeni zakonski uslovi za osnivanje Lovćen banke.

Tokom rasprave, ocijenjeno je da bi pad stranih direktnih investicija i rast duga mogli ograničiti razvojni potencijal Crne Gore, kao i da je nelikvidnost realnog sektora ključni problem ekonomije, dok je zabilježen pozitivan finansijski rezultat banaka iznosio 2 mil €, mikrofinansijskih institucija 1,7 mil € i tržišta osiguranja 3,7 mil €. Takođe, konstatovan je negativan trend na tržištu kapitala.

Poslanike je, dalje, interesovalo da li postoji mogućnost da Crna Gora zapadne u takozvano dužničko ropstvo, te koliki bi bio eventualni uticaj novog zaduživanja za potrebe gradnje autoputa na nivo javnog duga.

Takođe, tokom rasprave postavljena su pitanja koja su se odnosila na: gubitke od prodaje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju CBCG, trend operativnih i administrativnih troškova poslovanja CBCG, funkcionisanje bankarskog tržišta sa nivoa kreditnih plasmana, broj nenaplativih kredita i predložena moguća rješenja kroz tzv „Podgorički model“ za smanjenje istih, mogućnost definisanja maksimalno dozvoljene ugovorne kamatne stope, cijenu nekretnina u 2013. godini i trend rasta ovog parametra i td.

Na Odboru je pozitivno ocijenjen nastavak preduzimanja opštih mjera interne ekonomije na planu racionalizacije troškova poslovanja CBCG tokom 2013. godine saglasno Zaključku Savjeta CBCG (od 25.01.2013. godine) i shodno navedenom ostavernim ukupnim uštedama u iznosu od 516 hilj €. Poslanike je, s tim u vezi, interesovalo zašto je došlo do povećanja troškova zaposlenih u CBCG u odnosu na prethodnu godinu.

Odbor je ocijenjeno da je Izvještaj metodološki kvalitetano sačinjen.

U skladu sa Zakonom o CBCG, Odbor se, prilikom razmatranja Izvještaja o radu CBCG za 2013. godinu, upoznao i sa: Finansijskim izvještajem CBCG, sa mišljenjem nezavisnog spoljnjeg revizora; Izvještajem o stabilnosti finansijskog sistema i Izvještajem o stabilnosti cijena.

Odbor se upoznao i sa Godišnjim izvještajem o radu bankarskog ombudsmana, koji je dostavljen Skupštini Crne Gore, iako ne postoji zakonski osnov za dostavljanje kako na razmatranje tako ni na uvid.

Odbor je, nakon rasprave, sa šest glasova „za“ i dva glasa „uzdržan“, odlučio da predloži Skupštini da usvoji Izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore u 2013. godini.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Veljko Zarubica.

PREDSJEDNIK ODBORA
mr Aleksandar Damjanović